

Ἀρισταίνετος

ΕΡΩΤΙΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Εἰσαγωγή-Κείμενο-Μετάφραση-Σχόλια
Βασίλειος Π. Βερτουδάκης

GUTENBERG

Ἄρισταίνετος

ΕΡΩΤΙΚΑΙ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Εἰσαγωγή - Κείμενο - Μετάφραση - Σχόλια
Βασίλειος Π. Βερτουδάκης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΑΙΝΕΤΑΙ σήμερα παράδοξο αλλά ο έρωτικός επιστολογράφος τῆς ὕστερης ἀρχαιότητος πὸν εἶναι γνωστός μὲ τὸ ὄνομα «Ἀρισταίνετος» γνώρισε στὴ μετα-αναγεννησιακὴ Δυτικὴ Εὐρώπῃ μεγάλη ἀναγνωστικὴ ἐπιτυχία. Μετὰ τὴν editio princeps τοῦ 1566, στοὺς ἐπόμενους δύομισι περίπου αἰῶνες ἔγιναν ἀλλεπάλληλες ἐκδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου καὶ μεταφράσεις, ἀρχικὰ στὰ Λατινικὰ καὶ κατόπιν στὶς μεγάλες ἐθνικὲς γλώσσες: Γαλλικὰ, Ἀγγλικὰ, Γερμανικὰ καὶ Ἰταλικὰ. Οἱ λαχταριστὲς ἐρωτικὲς ἱστορίες του γοήτευαν, φαίνεται, ὄχι μόνον τοὺς φιλολόγους ἀλλὰ καὶ τοὺς λογοτέχνες καὶ τὸ εὐρύτερο λόγιον κοινὸ — ἀκόμη καὶ τοὺς ἱερωμένους! Ἡ αἰσθητικὴ τοῦ νεο-κλασικισμοῦ, μὲ τὰ κριτήρια ὑψηλῆς λογοτεχνίας καὶ πρωτοτυπίας πὸν θέσπισε, κατελόγισε στὸν Ἀρισταίνετον — ὅπως καὶ σὲ ἄλλους ὄψιμους συγγραφεῖς τῆς ἀρχαιότητος— τὴ μομφὴ τοῦ ἐπιγονισμοῦ καὶ τὸν ἀπώθησε στὸ φιλολογικὸ ἀρχεῖο.

Εἶναι βέβαιο πάντως ὅτι ἡ περίπτωσις τοῦ Ἀρισταίνετου δὲν στερεῖται ἐνδιαφέροντος: ἓνας ἄγνωστός μας ἑλληνόφωνος λόγιος τῆς ὕστερης Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, κοντὰ στὸ λυκόφως τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὅταν ὁ χριστιανισμὸς ἔχει ἐπιβληθεῖ ὡς ἐπικρατούσα θρησκεία, γράφει ἐπιστολικὴ λογοτεχνία, ἀκολουθώντας παλαιὰ μανιέρα καὶ γλώσσα, μὲ θεματικὸ ἄξονα τὸν ἔρωτα· καὶ μάλιστα σὲ μιὰ ποικιλία ἐκδοχῶν πὸν εὐρίσκονται ἐπὶ τὸ πλεῖστον στὸ ἐκτὸς γάμου καὶ μονογαμίας πεδίο. Πραγματεῦται δηλαδὴ ἓναν ἀπὸ τοὺς σκληροὺς πυρῆνες πὸν διαφοροποιοῦν ἰδεολογικὰ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ χριστιανισμοῦ. Σὲ μιὰ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία ἡ θρησκεία ἀνάγεται σὲ καθοριστικὸ παράγοντα συγκρότησις τῆς ταυτότητος, ὁ συγγραφεὺς μας,

τολμηρός και ἐλευθεριάζων, ἐπιστρέφει στὸ ἑλληνικὸ παρελθόν· προβάλλει τὸν ἔρωτα ὡς τὸν μεγάλου ἐξουσιαστή τοῦ ἀνθρώπινου βίου. Ἀποκλείει, ὥστόσο, ἀπὸ τῆ μυθοπλασίας του τὸν «παιδικὸ» καὶ τὸν ὁμοφυλόφιλο ἐν γένει ἔρωτα — σὲ ἓνα δεύτερο ἐπίπεδο ἀνάγνωσης ὅμως, τὸν ὑπαινίσσεται συνεχῶς. Οἱ ἐπιστολὲς τοῦ Ἀρισταίνετου ἀποτελοῦν μιὰ μαρτυρία γιὰ τῆ λογοτεχνικὴ αἰσθητικὴ καὶ τὴν ἐρωτικὴ ἠθικὴ τῆς ὕστερης ἀρχαιότητος· ἐποχῆς ποὺ ὑπῆρξε καθοριστικὴ γιὰ τὴ διαμόρφωση τῆς δυτικῆς σεξουαλικότητος.

Στὴ νεότερη Ἑλλάδα ὁ Ἀρισταίνετος δὲν ἀξιώθηκε μέχρι σήμερα καμία συνολικὴ μελέτη καὶ καμία μεταφραστικὴ δοκιμὴ. Ἄν ἤθελε ὁ βιβλιογράφος νὰ σημειώσῃ ὅπωςδήποτε κάτι σχετικὸ, θὰ σταματοῦσε στὶς ἐξῆς δύο περιπτώσεις: τὸ 1803 ὁ Ἑπειρώτης ἱεροδιδάσκαλος Πολυζῶης Κοντὸς ἐξέδωσε στὴ Βιέννη τὶς σωζόμενες ἐπιστολὲς του (χωρὶς μετάφραση καὶ χωρὶς σημειώσεις), ἐνῶ τὸ 1950 ὁ κλασικὸς φιλόλογος καὶ ἐκπαιδευτικὸς Δημήτριος Τσιρίμπας δημοσίευσε στὸ περιοδικὸ Πλάτων ἓνα ἐκτεταμένο ἄρθρο γιὰ τὶς παροιμίαις ποὺ ἐμφανίζονται στὸ ἔργο του. Τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον συνεπῶς περιλαμβάνει τὴν πρώτη μετάφραση καὶ τὸν πρῶτο σχολιασμὸ τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀρισταίνετου στὴν ἑλληνικὴ βιβλιογραφία.

Πολλοὶ ἦταν οἱ ὁμότεχοι καὶ συνάδελφοι ποὺ συνέδραμαν στὴν ὁλοκλήρωση τοῦ βιβλίου. Οἱ «ἀρισταινετικοὶ φίλοι» Giuseppe Zanetto, Rafael J. Gallé Cejudo καὶ Renate Burri ἀνταποκρίθηκαν πρόθυμα σὲ αἰτήματά μου ἢ μοῦ ἔστειλαν αὐθορμήτως δικά τους δημοσιεύματα. Σὲ βιβλιογραφικὰ ζητήματα βοήθησαν ἐπίσης ἡ Σοφία Γεωργακοπούλου καὶ ἡ Ἀθηνᾶ Μπάζου. Ὁ Μ.Ζ. Κοπιδάκης, ὁ Γιώργος Κεντρωτῆς καὶ ἡ Νικολέττα Καναβοῦ διάβασαν σὲ προγενέστερο στάδιο κάποιες ἀπὸ τὶς ἐνόητες τοῦ βιβλίου καὶ μοῦ ἔκαναν χρήσιμες ὑποδείξεις. Ὁ Κωνσταντῖνος Κάππαρης καὶ ὁ Ἰωάννης Κωνσταντάκος εἶχαν τὴν καλοσύνη νὰ συζητήσουν μαζί μου σημεῖα τινὰ τοῦ κειμένου μου. Ὁ Κωνσταντῖνος Γαρίτσος μοῦ προσέφερε ἀφειδῶς τὴν τεχνικὴ του —καὶ ὄχι μόνο— ἐμπειρογνωμοσύνη. Ὁ ἴδιος συνέταξε καὶ τὸν συγκεντρωτικὸ πίνακα ὀνομάτων ποὺ ἀπαντοῦν στὶς ἐπιστολὲς. Σὲ ὅλες καὶ ὅλους τοὺς προαναφερθέντες ὀφείλω πολλὰς χάριτες.

Τὸ τελευταῖο καὶ πιὸ ἐντατικὸ στάδιο τῆς συγγραφῆς τοῦ βιβλίου συνέπεσε μὲ τὴν ἔλευσίν μου στὸ Τμῆμα Φιλολογίας τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, στὸ ὁποῖο ἔχω τὴν τιμὴ νὰ

διδάσκω από το 2013. Αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους μου στον Τομέα Κλασικής Φιλολογίας για το πνεύμα συνεργασίας και την ενοίκια τους διάθεση· ιδιαιτέρως τον νυν Πρόεδρο του Τμήματος Ἀμφιλόχιο Παπαθωμά, ὁ ὁποῖος πάντοτε βρίσκει τρόπους να διευκολύνει τὸ ἐρευνητικὸ καὶ συγγραφικὸ ἔργο ὅλων μας.

Γιὰ κάθε πανεπιστημιακὸ δάσκαλο, καὶ ὁπωσδήποτε γιὰ μένα, τὸ φοιτητικὸ ἀκροατήριό παίξει ἕναν σημαίνοντα ρόλο. Πέραν τοῦ ζωογόνο βλέμματος στοῦ ἀμφιθέατρο, ἡ μεταβόλιση τοῦ ἐρευνητικοῦ καὶ διανοητικοῦ ἔργου σὲ παιδευτικὴ πράξη καὶ μετάδοση τῆς γνώσης μόνον ὀφέλη μπορεῖ νὰ ἔχει γιὰ τὸν διδάσκοντα. Ὁ Ἀρισταίνετος καὶ ἡ λοιπὴ ἐρωτικὴ ἐπιστολογραφία δουλεύτηκαν μὲ φοιτητὲς Κλασικῆς Φιλολογίας στοῦ σεμιναρίου μου δύο ἀκαδημαϊκῶν ἐτῶν (κατὰ τὸ 2016 καὶ 2017). Σὲ ὅλα τὰ μέλη τοῦ σεμιναρίου ἀπευθύνω τὶς ευχαριστίες μου.

Ἡ γυναίκα μου Μαίρη συνέβαλε μὲ τὸν δικό της ἰδιαίτερο τρόπο στοῦ προκειμένου βιβλίου, ὅπως καὶ σὲ καθετὶ ἄλλο πὸν κάνω. Μικρότερο ἀλλὰ ζωτικὸ τὸ μερίδιό τῶν θυγατέρων μας, τῆς Εὐαγγελίας καὶ τῆς Ἀσπας, πὸν μεγάλωσαν πιά ἀκούγοντας γιὰ τὸν Ἀρισταίνετο, καὶ ἀνυπομονοῦσαν νὰ τὸν δοῦν τυπωμένο.

Τέλος, οἱ θερμὲς ευχαριστίες μου ἀπευθύνονται στοῦν οἶκο πὸν μὲ φιλοξενεῖ: στοὺς ρέκτες ἐκδότες Γιώργο καὶ Κώστα Δαρδανὸ καὶ στοὺς ἐξαιρετικούς ἀνθρώπους τοῦ Gutenberg. Ἰδιαίτερος στήν ἐπιμελέστατη διορθώτρια τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων Μαρία Ράμμου καὶ στοῦν δεινὸ θεράποντα τῆς τυποτεχνίας Γιάννη Μαμάη, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε πρόθυμα τὴν ἐπιμέλεια τοῦ τόμου.

Τὸ βιβλίο ἀφιερώνεται στή μνήμη τοῦ Μάνου Ν. Λουκάκη. Ὁ Λουκάκης ὑπῆρξε ἕνα πρόσωπο οἶονεὶ μυθικὸ γιὰ τὴν ἐφηβεία μου, καὶ παρὰ τὶς μεταβολὲς τοῦ βίου, ὡς τέτοιο παρέμεινε στή συνείδησή μου. Τώρα πὸν ἔχει ἀναχωρήσει, τὸ ποιητικὸ ἔργο του κεῖται, καὶ εἶναι ἀξιολογήσιμο. Τὸ φιλολογικὸ του ὅμως δαιμόνιο καὶ τὸ διανοητικὸ του εἶδος ἔμειναν ἄυλα, δὲν ἀποτυπώθηκαν· ὅ,τι μπορεῖ νὰ ἀνιχνευθεῖ, ἀπόκειται στή μνήμη καὶ τὸν ἔνδοιο κόσμο τῶν μαθητῶν του.

1.5. Δόλος γυναικὸς καινοπρεπῶς
τὸν σύνοικον ἀπατώσης

Ἀλκίφρων Λουκιανῶ.

Πανηγύρεως ἐν προαστείῳ πανδημὲι τελουμένης καὶ δημοθου-
νίας ἀφθόνου Χαρίδημος ἐπ' εὐωχίαν συνεκαλείτο τοὺς φίλους.
ἔνθα καὶ γυνή τις παρῆν (ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν), ἦν
αὐτὸς ὁ Χαρίδημος (οἶσθα δὲ τὸν νέον ὡς ἐρωτικός) ἐν ἀγορᾷ
5 προιοῦσαν ἰδὼν ἀγκιστρεύει καὶ πέπεικε παραγενέσθαι τῷ δει-
πνῳ. πάντων οὖν εἰς ταῦτὸν ἀθροισζομένων τῶν δαιτυμόνων ὁ
χρυσοῦς ἐστιάτωρ εἰσῆει πρεσβύτην τιὰ συνεπαγόμενος καὶ
αὐτὸν δὴ συγκεκλημένον ἡμῖν. ὃν ἐκείνη προσιόντα πόρρωθεν
κατιδοῦσα ὀξέως ὑπέδνυ, καὶ θάπτον νοήματος εἰς τὸν πλησίον
10 οἶκον ἀπέδρα. κάκεισε μεταπεμφαμένη Χαρίδημον· «ἀγνοία»,
ἔφη, «μέγιστον κακὸν κατειργάσω· οὗτος ὁ πρεσβύτης ἀνὴρ
ἐστίν ἐμός, καὶ τὴν ἐσθήτα, ἦν ἐκδυσασμένη κατέλιπον ἔξω, ῥα-
δίως ἐπέγνω, καὶ ὑποψίας, ὡς εἰκός, γέγονε πλήρης. ὅμως, ἂν
ταύτην λάθρα καὶ βραχέα τῶν ὄψων ἐπιδώσης, αὐτὸν ἐξαπατή-
15 σω καὶ τὸν νῦν αὐτῷ κατ' ἐμοῦ διανοχλοῦντα λογισμὸν ἐτέρω-
σε παρατρέψω.»

τούτων οὖν ἐπιδοθέντων ἀνέζευξεν οἴκαδε, καὶ τὸν σύνοικον
ἔφθη, οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκφυγούσα. καὶ προσλαβομένη φίλην αὐτῆς
ἐκ γειτόνων οἰκοῦσαν προδιέθηκεν ὅπως ἀμφοτέραι βουκολή-
20 σουσι τὸν πρεσβύτην. εἶτα ἦκεν εὐθὺς οὗτος καὶ εἰσπεπήδηκεν
ἔνδον κεκραγῶς ἅμα καὶ πνέων θυμοῦ, τῆς τε γαμετῆς ὠδε τὴν
ἀκολασίαν ἐβόα· «τὴν ἐμὴν εὐνήν οὐποτε χείρουσα καθυβρί-
σεις», καὶ δι' ὧν ἐώρακεν ἱματίων ἀπήλεγε τὴν μοιχείαν, καὶ
ξίφος ἤδη μεμηνῶς ἐπέζῃτει. τότε δὴ λοιπὸν ἢ γείτων εἰς καιρὸν
25 ἀνεφάνη καὶ «δέχου τὴν ἐσθήτα», φησί, «ὦ φιλάτη. μεγίστην
οἶδά σοι χάριν. πεπλήρωκα τὴν εὐχήν. ἀλλὰ πρὸς θεῶν μηδὲν

1.5. Ὁ δόλος μιᾶς γυναίκας πὺ ἀπατᾶ
τὸν σύζυγό της μὲ πρωτότυπο τρόπο.

ἽΟ Ἀλκίφρων στὸν Λουκιανό

Ἐνῶ γινόταν σὲ κάποιο προάστιο πάνδημο πανηγύρι μὲ πλούσιο φαγοπότη για ὄλον τὸν κόσμο, ὁ Χαρίδημος προσκάλεσε τοὺς φίλους του σὲ συμπόσιο. Ἦταν ἐκεῖ καὶ κάποια γυναίκα —δὲν χρειάζεται νὰ πῶ τὸ ὄνομά της—, τὴν ὁποία ὁ ἴδιος ὁ Χαρίδημος —ξέρεις βέβαια πόσο γυναικᾶς εἶναι ὁ νεαρός— τὴν εἶδε νὰ κάνει βόλτα στὴν ἀγορά, τὴν ψάρεψε καὶ τὴν ἔπεισε νὰ ἔλθει στὸ δεῖπνο. Ἐνῶ λοιπὸν ὅλοι οἱ καλεσμένοι συγκεντρώνονταν ἐκεῖ, ὁ λαμπρὸς οἰκοδεσπότης μπῆκε φέρνοντας μαζί του καὶ κάποιον γέροντα, προσκεκλημένον κι αὐτὸν μαζί μὲ μᾶς. Μόλις ἡ γυναίκα τὸν εἶδε νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριὰ ἀμέσως κρύφτηκε, κι ὥσπου νὰ τὸ σκεφτεῖς τό ἴσκασε στὸ διπλὰνὸ σπίτι. Ἀπὸ ἐκεῖ ἔστειλε καὶ φώναξε τὸν Χαρίδημο. «Ἐν ἀγνοία σου», τοῦ εἶπε, «μοῦ ἔκανες μεγάλο κακό. Αὐτὸς ὁ γέρος εἶναι ὁ ἀντρας μου, καὶ τὸ πανωφόρι μου, πὺ τὸ ἔβγαλα καὶ τὸ ἄφησα ἔξω, εὐκόλα θὰ τὸ ἀναγνώρισε, καὶ ὅπως εἶναι φυσικό, θὰ εἶναι κιόλας γεμάτος ὑποψίες. Ὅμως, ἂν μοῦ δώσεις τὸ πανωφόρι κρυφά, καὶ ἐπιπλέον λίγο ἀπὸ τὸ φαγητὸ τοῦ δεῖπνου, θὰ τὸν ξεγελάσω καὶ τίς σκέψεις του πὺ τῶρα στρέφονται ἐναντίον μου θὰ τίς ἐκτρέψω σὲ ἄλλη κατεύθυνση».

Ἀφοῦ πῆρε ὅσα ζήτησε, ξεκίνησε για τὸ σπίτι καὶ πρόλαβε νὰ φτάσει πρὶν ἀπὸ τὸν σύζυγό της — δὲν ξέρω πῶς ξέφυγε! Ζήτησε κατόπιν τὴ βοήθεια μιᾶς φίλης της ἀπὸ τὴ γειτονιά καὶ τὰ κανόνισαν πῶς κι οἱ δύο μαζί νὰ ἐξαπατήσουν τὸν γέρο. Ἀμέσως μετὰ ἔφτασε ἐκεῖνος καὶ ὄρμησε μέσα μὲ κραυγὲς καὶ ξεφυσώντας ἀπὸ θυμὸ· καὶ για νὰ καταγγεῖλει τὴν ἀκολασία τῆς συζύγου του, ἄρχισε νὰ φωνάζει: «Τὸ κρεβάτι μου ποτὲ πιά δὲν θὰ ἀτιμάσεις ἀτιμώρητη». Ὡς ἀπόδειξη τῆς μοιχείας ἐπικαλοῦνταν τὸ ἔνδυμά μου, πὺ εἶχε προλάβει νὰ δεῖ, καὶ τρελαμένος ἀπὸ ὀργὴ ἀναζητοῦσε ἤδη κάποιο ξίφος. Τότε λοιπὸν, τὴν κατάλληλη στιγμή, ἐφανίστηκε ἡ γειτόνισσα καὶ εἶπε: «Πάρε πίσω, χρυσή μου, τὸ πανωφόρι. Σ' εὐχαριστῶ πάρα πολὺ. Ἐκπλήρωσα τὴν ἐπιθυμία μου. Ἀλλά, για ὄνομα τῶν θεῶν, δὲν ἦταν τίποτε τὸ φοβερό. Πάρε κι ἐσὺ κάτι ἀπ' αὐτὰ πὺ μᾶς κέρασαν». Στὸ ἄκουσμα αὐτῶν

ἀλαζονικόν. μετάλαβε δὲ καὶ σὺ τῶν προτεθέντων ἡμῖν.» τούτων οὕτω λεγομένων ὁ τραχὺς ἐκεῖνος ἀνένηφε γέρων, τόν τε θυμὸν ἀνεκρούετο, καὶ μετὰ τῆς ὑπονοίας εἰς τοσαύτην πραότητα συνδιέλυσε τὴν ὀργήν, ὡς τοῦναντίον ἀπολογεῖσθαι τῇ γαμετῇ· «ὦ γύναι, συγγίνωσκέ μοι», φησὶν· «ἐξέστην, ὁμολογῶ· ἀλλὰ τῆς σῆς ἔνεκα σωφροσύνης θεός τις εὐμενῆς εἰς κοινὴν σωτηρίαν φιланθρώπως ἀπέσταλκε ταύτην, καὶ ἀμφοτέρους ἀπέσωσεν εἰσδραμοῦσα.»

τῶν λόγων ὁ ἄγριος ἐκεῖνος γέρος ἄρχισε νὰ συνέρχεται, συγκράτησε τὸν θυμὸ του, διαλύθηκαν οἱ ὑποψίες του καὶ ἡ ὀργή του μεταστράφηκε σὲ τέτοια μειλιχίότητα ὥστε, ἀντίστροφα τώρα, νὰ ζητᾷ συγγνώμη ἀπὸ τὴ γυναίκα του. «Γυναίκα, συγχώρησέ με», εἶπε. «Ἕμουν ἐκτὸς ἑαυτοῦ, τὸ παραδέχομαι. Ἀλλὰ χάρη στὴ δική σου φρονιμάδα κάποιος καλός, φιλόανθρωπος θεὸς ἔστειλε γιὰ κοινὴ μας σωτηρίαν αὐτὴ τὴ γυναίκα, καὶ μετὰ νὰ τρέξει ἐδῶ ἔσωσε καὶ τοὺς δύο μας».

1.16. Ἦρα τις ἀπόρρητον ἔχων τὸν πόθον.
 Εἶτα τυχῶν ἐκ περιχαρείας γεγράφηκε φίλῳ

Λαμπρίας Φιλιππίδη.

Ἦρωτι περιπεσῶν ἀπορρήτῳ κατ' ἔμαντον ἔφασκον ἀπορῶν·
 «οὐδεὶς ἕτερος ἐπίσταται τῆς ἐμῆς καρδίας τὸ βέλος, εἰ μὴ σύ γε
 πάντως ὁ τρώσας καὶ ἡ ταυτά σε καλῶς παιδεύσασα μήτηρ. οὐ
 δύναμαι γὰρ οὐδενὶ τοῦμὸν ἀφηγήσασθαι πάθος. πέφυκε δὲ τοῖς
 5 ποθοῦσιν ἔτι μᾶλλον ἐπαύξειν ὁ λαθραῖος ἅμα καὶ σιγώμενος
 ἔρως· ἅπας γάρ, δι' ὅτιοῦν ἀχθόμενος τὴν ψυχὴν, τὸ λυποῦν
 ἐκλαλῶν ἐπικουφίζει τῇ διανοίᾳ τὸ βάρος. ὡς ταύτην, Ἦρως,
 βέβληκας τὴν ψυχὴν, οὕτως ἴση βολῇ τὴν ἐμὴν κατατόξευσον
 ἐρωμένην, μᾶλλον πραοτέρως, ἵνα μὴ ταῖς ἀλγηδόσιν αὐτῆς
 10 ἀμαυρώσης τὸ κάλλος.»

... μηνύομαι ταχύ· ἔνδον εἰσπορεύομαι πρὸς ἐκείνην. λόγου
 μεταδίδωσιν ἢ φιλτάτη, καὶ συμπαραθεῖ τοῖς ῥήμασι χάρις καὶ
 τῶν μύρων αὐτῆς εὐοσμία καὶ πως αἰδουμένης τὸ βλέμμα δει-
 νῶς ἐκμαῖνον τὸν ὀρθῶς ἐρώντα· εἶδον χεῖρας ἄκρας καὶ πόδας,
 15 τὰ λαμπρὰ τοῦ κάλλους γνωρίσματα, καὶ πρόσωπον εἶδον εὐ-
 πρόσωπον· τὸ δέ τι καὶ τῶν στέρνων ἀμεληθὲν τεθεώρηκα. πλὴν
 οὐ θεθάρρηκα τὸν πόθον ἐκφῆναι, ἐντὸς δὲ μόλις τῶν χειλῶν ὑπο-
 στένω· «σὺ τοίνυν, ὁ Ἦρως (δύνασαι γάρ), αὐτὴν παρασκευά-
 σον πρώτην αἰτῆσαι καὶ προτρέψαι καὶ καθηγήσασθαι πρὸς εὐ-
 20 νήν.» ταῦτα μὲν οὖν ἔφην ἀρτίως τῷ κρατίστῳ προσευχόμενος
 Ἦρωτι, ὃ δὲ ἀκήκοεν εὐμενῶς καὶ πεπλήρωκε τὴν εὐχὴν. καὶ τῆς
 ἐμῆς αὐτῇ λαβομένη χειρὸς ἐμάλαττε τοὺς δακτύλους ἐκ τῶν
 ἀρμῶν ἡρέμα χαλῶσα, καὶ προσεγέλασεν ἡδύ, καὶ ἦν σφόδρα
 βουλομένης τὸ βλέμμα, πάλαι μὲν σεμνόν, νῦν δὲ γέγονεν ἐξαίφ-
 25 νης ἐρωτικόν. τοιγαροῦν ἐκβακχευθεῖσα τῷ Ἦρωτι ἀνέκλασέ τε
 πρὸς ἑαυτὴν τὸν αὐχένα, καὶ πεφίληκεν οὕτω προσφῦσα μανικῶς,

1.16. Ἐνας ἄνδρας ἦταν ἐρωτευμένος κρατώντας μυστικὸν πόθο του. Κατόπιν, ἀφοῦ τὰ κατάφερε, ἀπὸ τῆ χαρὰ του ἔγραψε σ' ἕναν φίλο του.

Ὁ Λαμπρίας στὸν Φιλιππίδη

Ἔπεσα σὲ ἔρωτα ἀνομολόγητο καὶ μέσα στὸ ἀδιέξοδό μου μονολογοῦσα: «Κανείς ἄλλος δὲν ξέρει γιὰ τὸ βέλος ποὺ τρύπησε τὴν καρδιά μου, παρὰ μόνον ἐσὺ βεβαίως ποὺ μὲ πλήγωσες καὶ ἡ μητέρα σου ποὺ σὲ ἔχει ἐκπαιδεύσει καλὰ σ' αὐτά. Σὲ κανέναν δὲν μπορῶ νὰ διηγηθῶ τὰ βάσανά μου. Σὲ ὅσους ὅμως ἀγαποῦν εἶναι φυσικὸ ὁ ἔρωτάς τους νὰ γίνεταὶ ἀκόμη μεγαλύτερος ἅμα κρατιέται κρυφὸς καὶ σιωπηλός. Πράγματι, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὅποιαδήποτε στενοχώρια κι ἂν βασανίζει τὴν ψυχὴ τους, ἀνακουφίζουν τὸ βάρος ποὺ ἔχουν μέσα τους, ὅταν μιλήσουν γιὰ τὸν καημὸ τους. Ἄλλ' ἐσύ, ἔρωτα, ὅπως ἔχεις πληγώσει τὴ δική μου ψυχὴ, ἔτσι μὲ ἰσοδύναμο χτύπημα τόξευσε καὶ τὴν ἀγαπημένη μου — ἢ μάλλον μὲ ἠπιότερο γιὰ νὰ μὴν τῆς χαλάσεις τὴν ὁμορφιά ἀπὸ τοὺς πόνους».

[...] Ἄναγγέλλεται ἀμέσως ὁ ἐρχομὸς μου· μπαίνω μέσα γιὰ νὰ τὴ συναντήσω. Καθὼς μοῦ πιάνει κουβέντα ἡ ἀγαπημένη μου, τὰ λόγια της συνοδεύει ἡ χάρη καὶ ἡ εὐωδιά ἀπὸ τὰ ἀρώματά της καὶ τὸ σχεδὸν ντροπαλὸ της βλέμμα ποὺ ξετρελαίνει τελείως αὐτὸν ποὺ εἶναι πραγματικὰ ἐρωτευμένος. Εἶδα τίς ἄκρες τῶν χεριῶν καὶ τῶν ποδιῶν της, λαμπρὰ γνωρίσματα τῆς ὁμορφιάς, εἶδα καὶ τὸ ὄραϊο της πρόσωπο· κοίταξα καὶ λίγο ἀπὸ τὸ στῆθος της, ὅσο ἄφησε νὰ φανεῖ. Ὅμως δὲν βρῆκα τὸ θάρρος νὰ ἀποκαλύψω τὸν πόθο μου. Μόλις καὶ μετὰ βίας, μέσα ἀπὸ τὰ χεῖλη μου, μουρμούρισα: «Ἐσύ, λοιπόν, ἔρωτα —γιατὶ ἐσὺ μπορεῖς!—, κάνε τὴν νὰ τὸ ζητήσει αὐτὴ πρώτη, νὰ μὲ τραβήξει καὶ νὰ μὲ ὀδηγήσει στὸ κρεβάτι». Δὲν πρόλαβα νὰ τελειώσω αὐτὰ τὰ λόγια, προσευχόμενος στὸν παντοδύναμο ἔρωτα, κι αὐτὸς μὲ ἀκουσε εὐνοϊκὰ καὶ ἐκπλήρωσε τὴν εὐχή μου. Μοῦ ἔπιασε αὐτὴ τὸ χέρι καὶ χάιδευε τὰ δάχτυλά μου χαλαρώνοντας ἀπαλὰ τίς κλειδώσεις. Μοῦ γέλασε γλυκὰ καὶ τὸ βλέμμα της ἔδειχνε γυναίκα μὲ σφοδρὴ ἐπιθυμία· αὐτὸ ποὺ ἦταν προηγουμένως σεμνὸ, τώρα ἔγινε ξαφνικὰ ἐρωτικὸ. Μεθυσμένη ἀπὸ ἐρωτικὴ μανία μὲ τράβηξε πρὸς τὸ μέρος της ἀπὸ τὸ

ὥστε μόλις ἀποσπάσαι τὰ χεῖλη καὶ κατατέτριφέ μου τὸ στόμα. τῶν δὲ χειλῶν αὐτῆς ὑπανοιχθέντων ἀτμὸς εὐώδης καὶ τῶν ἔξωθεν οὐκ ἐλαττούμενος μύρων εἰς τὴν ψυχὴν ἐπωχετεύετο
30 τὴν ἐμὴν· τὰ δ' ἄλλα (οἶδας γὰρ ὅποια τὰ λοιπά) νόει μοι κατὰ
σαυτόν, ᾧ φιλότης, οὐδὲν περιττοῦ δεόμενος λόγου. λέξω μέντοι
τοιούτων, ὡς πρὸς ἀλλήλους ἐφιλονεικοῦμεν δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἀμυλλώμενοι τίς φανείται θατέρου μᾶλλον ἐρών· κὰν τοῖς
ἀφροδισίοις κολακικῶς ὀμιλούντων ἡμιτελεῖς ὑφ' ἠδονῆς ὀλί-
35 σθαινον λόγοι.

λαιμό και με φίλησε τόσο παθιασμένα ὥστε μετὰ δυσκολίας μπόρεσα νὰ ἀποσπάσω τὰ χεῖλη μου, ἔχοντας πληγές στὸ στόμα. Κι ὅταν ἀνοιξαν σιγά-σιγά τὰ χεῖλη της, μιὰ εὐωδιαστὴ ἀναπνοή, ποὺ δὲν ὑστεροῦσε ἀπὸ τὸ ἄρωμά της, διαχέονταν μέσα στὴν ψυχὴ μου. Ὅσο γιὰ τὰ ὑπόλοιπα —ξέρεις ἐσὺ βεβαίως ποιὰ εἶναι αὐτά—, κατάλαβέ τα μόνος σου, ἀγαπητέ μου, χωρὶς νὰ χρειάζεσαι περιττὲς διευκρινίσεις. Θὰ σοῦ πῶ μόνο αὐτό, ὅτι ἀνταγωνιζόμεσταν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον ὅλη τὴ νύχτα ποιός ἀπὸ τοὺς δύο θὰ φανεῖ πιὸ παθιασμένος! Καὶ πάνω στὶς περιπτώξεις μας, ἐνῶ ἀνταλλάσσαμε λόγια ἐρωτικά, οἱ λέξεις —ἀπὸ τὴν ἡδονή— ἔσβηγαν μισοτελειωμένες.

2.13. Ἐταίρας ἀπολογία πρὸς ὑποκνιζόμενον φίλον

Χελιδόνιον Φιλωνίδη.

Μάτην ὑποκνίζη, γλυκύτατε, μάτην ᾠήθης με ποθεῖν ἕτερον με-
 τὰ σέ. οὕτως ἴλεως εἶη μοι Ἀφροδίτη· ὅσον ἡμῶν ἐκδεδήμηκας
 χρόνον, τὸν ἔρωτα βεβαίως ἀνεπίληστον διετήρουν αἰεί. καί τοι
 με καθεύδουσαν ἀφείς Μέγαράδε προσέπτῃς, ἐγὼ δ' ἀφυπνι-
 5 σθείσα πρὸς ἑμαυτὴν ἐβόων τοῦτο· «οὐκ ἔστι Φιλωνίδης, ἀλλὰ
 Θησεύς.» κοιμωμένην καταλιπὼν ᾧχου. Ἀριάδην με πᾶσαι
 καλοῦσι· σὺ δὲ Θησεὺς ἐμοὶ καὶ Διόνυσος. οὐκ ἐβόμβει σοι τὰ
 ᾧτα, ὅτε σοῦ μετὰ δακρύων ἐμεμνήμην; εἰ μέντοι εἰδείης, ὅτι
 καὶ νυκτηγρετοῦσα διεμνημόνευον, καὶ <τὴν> σὴν ἐπιστολὴν
 10 ὡς αὐτοχειρία μάλιστα γεγραμμένην μέσσην ὑπέθηκα τοῖς μα-
 στοῖς, τὴν ἐπὶ σοὶ διεκπηδῶσαν παραμυθουμένη καρδίαν, ἐντεῦ-
 θεν ἂν ἤδη χίλια παρασκευάζου φιλήματα. οἶδα, οἶδα, πόθεν εἰ-
 κότως τὴν ἀπάτην ὑπέστης. ὡς ἑταῖρα διὰ κέρδος ὀμιλοῦσα τοῖς
 νέοις ὑποκρίνομαι τῶν συνόντων ἐρᾶν, ὅπως ἂν μείζονα τούτοις
 15 ἐρεθίσω τὸν πόθον. ἵνα γὰρ μὴ πολλάκις σοὶ διενοχλῶ, παρ'
 ἑτέρου τι λαβεῖν ἀνάγκη. σὺ δέ μοι καταμέμφῃ, τὴν ὑπόκρισιν
 ἀγνοήσας. μὴ σύγε, δέομαι καὶ ἱκετεύω, καὶ κατασπένδω δά-
 κρυα τῶν γραμμάτων. ὅμως ἤμαρτον, ὁμολογῶ, εἴ σοι φίλον
 ἀπλῶς ὁμολογούσης ἀκούσαι. καὶ ἦν βούλει δίκην ἐπίθες, πλὴν
 20 τοῦ διαλῦσαι τὴν ἡμετέραν φιλίαν· τοῦτον γὰρ μόνον οὐ φέρω
 τῆς τιμωρίας <τὸν> τρόπον, οὐ μὰ τὴν σὴν φαρέτραν, ἐξ ἧς
 ἡδιστά με τοξεύεις. φυλάξομαι δὲ τοῦ λοιποῦ, ἵνα σε μηδὲν ἀνιά-
 σω· οὐκέτι γὰρ σε ὡς ἐμόν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἑμαυτὴν, ὦ Φιλωνίδη,
 φιλῶ. ταῦτα γέγραφα, νῆ τοὺς Ἔρωτας, ἀσθμαίνουσα καὶ δε-
 25 δακρυμένη καὶ καθ' ἕκαστον ὧν ἐπέστελλον ἀναστενάζουσα.

2.13. Ἀπολογία μιᾶς ἐταίρας πρὸς τὸν ἐραστή της
ποῦ εἶναι θυμωμένος μαζί της.

Ἡ Χελιδόνιον στὸν Φιλωνίδη

Ἄδίκως θυμώνεις, γλυκέ μου, ἀδίκως νόμισες ὅτι ἐγὼ ἄλλον ποθῶ μετὰ ἀπὸ σένα. Μακάρι ἢ Ἀφροδίτη νὰ βάλει τὸ χέρι της γιὰ χάρη μου! Ὅσο καιρὸ ἔχεις φύγει μακριὰ μου, κρατοῦσα πάντα πιστὰ τὸν ἔρωτά μου γιὰ σένα χωρὶς νὰ τὸν ξεχάσω. Κι ὅμως, ἐνῶ κοιμόμουν, με ἄφησες καὶ πέταξες στὰ Μέγαρα. Κι ἐγὼ μόλις ξύπνησα, φώναζα στὸν ἑαυτό μου: «Δὲν εἶναι ὁ Φιλωνίδης ἀλλὰ ὁ Θησέας». Με ἄφησες νὰ κοιμᾶμαι κι ἐξαφανίστηκες. Ἀριάδνη με φωνάζουν ὅλες οἱ γυναῖκες ἐδῶ. Γιὰ μένα ἐσὺ εἶσαι ὁ Θησέας καὶ ὁ Διόνυσος. Δὲν βοῦίζαν ἄραγε τὰ αὐτιά σου, ὅταν ἐγὼ σὲ θυμόμουν με δάκρυα; Ἄν ἤξερες βέβαια ὅτι καὶ τὴ νύχτα ἔμενα ἀγρυπνη καὶ σὲ σκεφτόμουν καὶ ὅτι τὸ δικό σου γράμμα, ἐπειδὴ ἦταν γραμμμένο ἀπὸ τὸ ἴδιο σου τὸ χέρι, τὸ ἔβαλα ἀνάμεσα στὰ στήθη μου, προσπαθώντας νὰ παρηγορήσω τὴν καρδιά μου ποῦ σκιροῦσε γιὰ σένα, τότε θὰ ἐτοιμαζόσουν νὰ μοῦ δώσεις χίλια φιλιὰ. Ξέρω, ξέρω γιὰ ποιοῦ λόγου —δικαιολογημένα— ἔπεσες σ' αὐτὴ τὴν πλάνη. Ὡς ἐταίρα ποῦ πηγαίνω με νεαροὺς ἄνδρες γιὰ τὸ κέρδος, ὑποκρίνομαι ὅτι εἶμαι ἐρωτευμένη μαζί τους γιὰ νὰ τοὺς ἐρεθίσω ἀκόμη περισσότερο τὸν πόθο. Γιατὶ, προκειμένου νὰ μὴν ἐνοχλῶ ἐσένα συχνά, εἶμαι ἀναγκασμένη νὰ πάρω κατιτὶ καὶ ἀπὸ κανέναν ἄλλο. Ἐσὺ ὅμως με κατηγορεῖς ἀγνοώντας τὸ θέατρο ποῦ παίζω. Μὴν τὸ κάνεις, σὲ παρακαλῶ, σὲ ἱκετεύω, καὶ καταβρέχω τὸ γράμμα με τὰ δάκρυά μου. Naί, ἔσφαλα, τ' ὁμολογῶ, ἂν σοῦ ἀρέσει νὰ ἀκούσεις τὴν εὐλικρινή μου ὁμολογία. Βάλε μου ὅποια τιμωρία θέλεις ἐκτὸς ἀπὸ τὸ νὰ διαλύσουμε τὴ σχέση μας. Γιατὶ αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη τιμωρία ποῦ δὲν τὴν ἀντέχω. Ὅχι, μὰ τὴ φαρέτρα σου, ἀπὸ τὴν ὁποία βγάζεις τὰ βέλη καὶ τόσο ἠδονικά με τοξεύεις! Θὰ προσέχω ἀπὸ τώρα κι ἔπειτα νὰ μὴ σὲ στενοχωρήσω σὲ τίποτε. Γιατὶ σ' ἀγαπῶ, Φιλωνίδη, ὅχι πιά σὰν κάτι δικό μου ἀλλὰ ὅπως τὸν ἴδιο μου τὸν ἑαυτό. Αὐτὰ σοῦ γράφω, μὰ τοὺς ἔρωτες, με ἀναφιλητὰ καὶ δάκρυα, καὶ ἀναστενάζοντας γιὰ καθεμιὰ λέξη ποῦ ἔβαλα στὸ γράμμα μου.

2.20. Περὶ γυναικὸς αὐστηρῶς ἀπωθουμένης νέον
διὰ τὴν μετὰ χρόνον τῶν ἐραστῶν ὑπεροψίαν

Ὠκεάνειος Ἀριστοβούλω.

Νέος ἐρωτικός, ὄνομα Λύκων, ἀνήνυτα προσκαρτερῶν καὶ θυ-
ραυλῶν γυναικὶ μέμφεται δεινῶς ἀπωθούσῃ· ὁ μὲν γὰρ ἰκετεύων
ἔφασκε ταῦτα δὴ τὰ μυριόλεκτα καὶ συνήθη πρὸς τὰ παιδικὰ
τοῖς ἐρώσιν, «οὐκ ἐπικάμπτη πρὸς ἔλεον ὀρώσα μεράκιον; οὐ
5 συναλγείς μοι ποθοῦντι; ἔχε με κατὰ κράτος ἐλοῦσα τὸν πᾶσι
καὶ πάσαις ἀνάλωτον.» ἢ δὲ τὴν ἀπὸ Σκυθῶν ὠδε ρῆσιν ἐρεῖ·
«ἐμοὶ προσλαλῶν εἰς πῦρ ξαίνεις, γύργαθον φυσᾶς, σπόγγω
πάτταλον κρούεις, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀμηχάνων ποιεῖς.» τέλος
ἐξ ἀπορίας ὁ νεανίσκος ἐξωργίσθη, καὶ ἀναφλεχθεὶς τῷ θυμῷ
10 τὸν λαίμον ὀγκοῦμενος ἐφύσα τε καὶ τραχύτατα διελιοδορεῖτο
τῇ ποθουμένῃ· «ὡς φιλόνεικος», εἶπεν, «ὑπάρχεις καὶ λίαν γυ-
νή, ὡς ἀτεράμων, ὦ γῆ καὶ θεοί. θαυμαστὸν οὖν πῶς ἢ τοιάδε
ψυχὴ οὐκ ἐτέχθη μᾶλλον θηρίον.»

ἢ δὲ τῇ λαίᾳ χειρὶ βραχὺ τὴν παρεῖαν ἐπικλίνασα, τῇ δὲ λα-
15 γόνι τὴν δεξιὰν ἐμβαλοῦσα ἠθικῶς ἄμα «τὸν λόγον ἀμνηστούμαι»,
φησίν. «κλᾶταί σου μᾶλλον ἢ γλώττα, καὶ φληναφᾶν μόνον ἐθέ-
λεις. πλὴν ὁποῖον εἴρηκας ἄκουε. ἐν ταῖς ἀκρωρείαις περιπλα-
νώμενα τὰ θηρία σπανίως ἐπιτίθεται τοῖς ἀνθρώποις, ἐξ ὑμῶν
δὲ ζωγρηθῆτω, καὶ παραθηγόμενα τοῖς κυνηγεσίοις μανθάνει
20 καὶ θυμὸν ἀγριαίνειν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡμᾶς ἐκδιδάσκετε οἶον
θηριοτροφοῦντες μηδαμῶς ἐλεεῖν, ἀλλὰ σκληρῶς ἀπαυθαδιάζε-
σθαι τοὺς νέους. ὅτε μὲν γὰρ αὐτοὶ ποθεῖτε, ἀστρώτους καὶ χα-
μαιπετεῖς κοιμήσεις ἐπὶ θύραις ποιεῖσθε, καὶ λιπαρῶς ἰκετεύε-
τε μόνου ρήματος τυχεῖν ἀξιοῦντες, καὶ δακρύοντες κατόμνησθε
25 τοὺς θεοὺς, ἐπ' ἄκρου τοῦ χεῖλους ἔχοντες τὸν ὄρκον. ὡς γὰρ λύ-
κοι τοὺς ἄρνας ἀγαπῶσιν, οὕτω τὰ γυναῖα ποθοῦσιν οἱ νέοι, καὶ

2.20. Για μιὰ γυναίκα πὸ ἀπορρίπτει μὲ σκληρὰ λόγια
ἕναν νεαρὸ ἐξ αἰτίας τῆς ὑπεροφίας πὸ δείχνουν
οἱ ἐραστές μετὰ τὸν κορεσμὸ τοῦ πόθου τους.

Ὁ Ὁκεάνιος στὸν Ἀριστόβουλο

Ἕνας ἐρωτόληπτος νεαρός, ὀνόματι Λύκων, πὸ πολιορκοῦσε μάταια μιὰ γυναίκα καὶ ξαγρυπνοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα τῆς, παραπονιόταν γιὰ τὴν ἀτεγκτὴ ἀρνήσή τῆς. Ἰκετεύοντάς τὴν, λοιπὸν, ἔλεγε ὅσα χιλιοειπωμένα συνηθίζουν νὰ ἀπευθύνουν οἱ ἐρωτευμένοι στὸ ἀντικείμενο τοῦ πόθου τους: «Δὲν λυγίζεις ἀπὸ οἶκτο βλέποντας ἕνα τέτοιο παλικάρι; Δὲν μὲ συμπονεῖς πὸ σὲ ποθῶ; Κράτησέ με ὀλότελα δικό σου, ἐμένα τὸν ἀκαταμάχητο σὲ ὅλους καὶ σὲ ὅλες!». Αὐτὴ ὅμως τοῦ ἀπαντοῦσε μὲ τὴν παροιμία τῶν Σκυθῶν: «Ὅταν μιᾶς μὲ μένα, εἶναι σὰν νὰ μαστιγώνεις τὴ φωτιά, νὰ φυσᾶς τὸ δίχτυ, νὰ χτυπᾶς τὸ κούτσουρο μ' ἕνα σφουγγάρι καὶ νὰ προσπαθεῖς νὰ καταφέρεις ὅ,τι ἄλλο εἶναι ἀδύνατο νὰ γίνεις». Στὸ τέλος, μὴν ἀντέχοντας ἄλλο, ὁ νεαρὸς ἐξοργίστηκε, ἀναψε ἀπὸ τὸ θυμὸ του, φούσκωνε τὸν λαιμὸ του καὶ ξεφουσοῦσε, καὶ μὲ πολὺ σκληρὸ ὕφος καθύβριζε τὴν ἀγαπημένη του: «Πόσο πεισματάρρα εἶσαι!», τῆς εἶπε. «Ἀκριβῶς ὅπως μία γυναίκα! Πόσο σκληρόκαρδη, μὰ τὴ Γῆ καὶ τοὺς θεοὺς! Εἶναι λοιπὸν ἀπορίας ἄξιο πῶς μιὰ τέτοια ψυχὴ δὲν γεννήθηκε μέσα σ' ἕνα θηρίο!».

Κι ἐκείνη, στηρίζοντας μὲ ἐλαφρὰ κλίση τὸ μάγουλό τῆς στὸ ἀριστερὸ χέρι καὶ βάζοντας τὸ δεξιὸ στὴ μέση τῆς μὲ ἐκφραστικὸ τρόπο, τοῦ λέει: «Θὰ ἀντικρούσω τὰ λόγια σου! Ἐκνευρίζεται μᾶλλον ἢ γλώσσα σου καὶ θέλεις μόνον νὰ φλυαρεῖς. Ἄκου ὅμως τώρα λόγια σὰν κι αὐτὰ πὸ εἶπες. Τὰ θηρία πὸ περιπλανῶνται ἐλεύθερα στὰ βουνὰ σπανίως ἐπιτίθενται στοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν ὅμως ἐσεῖς προσπαθήσετε νὰ τὰ αἰχμαλωτίσετε, ἐρεθίζονται τότε ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ μαθαίνουν νὰ γίνονται ἄγρια!» Ἔτσι ἀκριβῶς, ὡσὰν νὰ θέλετε νὰ πιᾶσετε θηρία, μαθαίνετε κι ἐμᾶς νὰ μὴν δείχνουμε καμία συμπάθεια ἀλλὰ νὰ συμπεριφερόμαστε μὲ μεγάλη αὐθάδεια στοὺς νεαροὺς ἐραστές. Ὅταν ἐσεῖς οἱ ἴδιοι εἶστε ἐρωτοχτυπημένοι, κοιμάστε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα μας κάτω στὸ χῶμα χωρὶς στρῶμα καὶ ἐκλιπαρεῖτε νὰ ἀξιωθεῖτε μόνον μιὰ λέξη μας, καὶ δακρυσμένοι ὀρκίζεστε στοὺς θεοὺς ἔχοντας τὸν ὄρκο στὴν

λυκοφιλία τούτων ὁ πόθος. ἡνίκα δὲ μέχρι κόρου τὸν ἑαυτῶν
ἀποπληρώσετε πόθον, καὶ τὰς πρότερον ὑμῶν ἐρωμένας ἐκ με-
ταβολῆς ἐραστρίας ποιήσετε, μεγαλαυχεῖτε λοιπὸν καὶ καταγε-
30 λᾶτε τῆς ὥρας, μυσαπτόμενοι τὰς ἀθλίας, καὶ βδελύττεσθε ταῖς
ἀρτίως περιποθήτοις προσπτύοντες ἡδοναῖς· ἐφήμερα γὰρ ὑμῖν
τὰ δάκρυα καὶ ὥσπερ ἰδρῶς ἀπομάττεται. τοὺς δὲ ὄρκους αὐτοί
φατε μὴ προσπελάζειν τοῖς ὡσὶ τῶν θεῶν. λύκος οὖν χανῶν, ὦ
Λύκων, ἄπιθι διὰ κενῆς, καὶ μηκέτι κάλει θηρία τὰς φυλαττο-
35 μένας αὐτοῖς περιπεσεῖν τοῖς θηρίοις.»

ἄκρη-ἄκρη τῶν χειλιῶν σας. Ὅπως οἱ λύκοι ἀγαποῦν τὰ πρόβατα, ἔτσι ποθοῦν τὶς γυναῖκες οἱ νεαροί· εἶναι λυκοφιλία ὁ πόθος τους! Ὅταν ὅμως ἱκανοποιήσετε τὸν πόθο σας μέχρι κορεσμοῦ, κάνετε τὶς γυναῖκες πού πρὶν τὶς κυνηγοῦσατε νὰ σᾶς κυνηγοῦν τώρα αὐτές. Κομπάζετε τότε καὶ κοροϊδεύετε τὰ κάλλη τους, νιώθετε ἀηδία γιὰ τὶς δύστυχες καὶ ἀποστρέφεστε μὲ βδελυγμία τὶς ἡδονές, τὶς ὁποῖες προηγουμένως τόσο πολὺ ποθοῦσατε. Τὰ δάκρυά σας εἶναι ἐφήμερα καὶ τὰ σκουπίζετε σὰν τὸν ἰδρώτα. Καὶ ὅσο γιὰ τοὺς ὄρκους, ἐσεῖς οἱ ἴδιοι λέτε ὅτι δὲν φτάνουν στὰ αὐτιά τῶν θεῶν. Τσακίσου ἀπὸ δῶ, λοιπόν, ρὲ Λύκωνα, σὰν λύκος μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό — ἀλλὰ ἄδειο! Καὶ νὰ μὴν ἀποκαλεῖς στὸ ἐξῆς “θηρία” ὅσες γυναῖκες προφυλάσσονται ὥστε νὰ μὴν πέσουν στὰ νύχια τῶν θηρίων!».